

DOI: 10.5281/zenodo.3878521

UDC: 331.101.6

JEL: E24

ОЦІНКА ПРОДУКТИВНОСТІ ПРАЦІ В РЕГІОНАЛЬНОМУ РОЗРІЗІ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

AN ESTIMATION OF THE LABOUR PRODUCTIVITY IS IN A REGIONAL CUT ON THE MODERN STAGE OF DEVELOPMENT OF ECONOMY OF UKRAINE

Ivan V. Zayukov, PhD in Public Administration, Associate Professor
Zaporizhzhia National University, Zaporizhzhia, Ukraine,
ORCID: 0000-0002-1931-5091
Email: Zivan@i.ua

Received: 18.12.2019

Заюков І. В. Оцінка продуктивності праці в регіональному розрізі на сучасному етапі розвитку економіки України.

Проаналізовано індекси фізичного обсягу продуктивності праці в регіональному розрізі України та виявлено найбільш проблемні регіони; здійснено розрахунок рівня продуктивності праці на одного зайнятого в реальному секторі економіки України з урахування обсягів тіньової зайнятості в доларовому еквіваленті в регіональному розрізі та здійснено порівняння цих рівнів за регіональною ознакою; розраховано середнє регіональне значення продуктивності праці на одного зайнятого у поточних цінах з урахуванням рівня тіньової економіки в доларах США та проведено його порівняння із відповідними значеннями за країнами-членами ЄС, зокрема Німеччиною; здійснено розрахунок темпів росту (падіння) продуктивності праці на одного зайнятого в Україні за регіональною ознакою; виконано рейтингування регіонів України за продуктивністю праці; запропоновано рекомендації щодо підвищення рівня продуктивності праці в Україні, зокрема в регіональному розрізі.

Ключові слова: продуктивність праці, регіональний рівень, тіньова економіка, рейтинг.

Zayukov I. V. An estimation of the labour productivity is in a regional cut on the modern stage of development of economy of Ukraine.

The indexes of physical volume of the labour productivity are analysed in the regional cut of Ukraine and the most problem regions are educed; the calculation of the level of the labour productivity is carried out on one busy in the real sector of economy of Ukraine from taking into account of volumes of shadow employment in a dollar equivalent in a regional cut and comparison of these levels is carried out on a regional sign; the mean regional value of the labour productivity is counted on one busy in current prices taking into account the level of shadow economy in the dollars of the USA and his comparing is conducted to the corresponding values after the countries-members of ЄС, in particular Germany; the calculation of rates of height (falling) of the labour productivity is carried out on one busy in Ukraine on a regional sign; rating of regions of Ukraine is built after the labour productivity; recommendations offer in relation to the increase of level of the labour productivity in Ukraine, in particular in a regional cut.

Keywords: the labour productivity, regional level, shadow economy, rating.

Актуальність дослідження пов'язана з тим, що продуктивність праці в Україні знаходиться на низькому рівні. За статистичними даними ОЕСР [1], Україна є аутсайдером за показником продуктивності праці серед всіх країн-членів ЄС. Крім того, фахівці Світового банку наголошують, що в середньому один працівник в Україні виробляє такий обсяг продукції, як зайнята особа в Німеччині – за 17 днів [2]. Тому виникає необхідність в дослідженні тенденції розвитку продуктивності праці в Україні, особливо в регіональному розрізі.

Аналіз останніх досліджень і публікацій

Теоретико-методологічним аспектам всебічного дослідження проблеми продуктивності праці, зокрема її економічного змісту, факторів впливу, пошуку резервів зростання, оцінки на макро-, мезо- і мікрорівнях приділяли увагу такі закордонні вчені, як: Е. Бартельсман, М. Бейтлі, Дж. Гальтвангер, Г. Гант, А. Гінзбург, Дж. Долан, П. Друкер, Г. Емерсон, М. Іоффе, Я. Карнаї, А. Кембелл, Р. Колосова, К. Куросава, А. Лоулер, С. Струмліні, Л. Туроу, Ф. Махлуп, М. Мескон, П. Самуельсон, Ф. Тейлор, М. Тодаро, А. Файоль, Р. Хейлбронер.

Значний внесок в вище наведену проблему дослідження внесли вітчизняні вчені, зокрема: О. Амоша, Д. Богиня, В. Беседін, В. Геєць, Н. Гвоздик, О. Грішнова, В. Данюк, В. Дієсперов, О. Дяків, Т. Заяць, А. Колод, Е. Качан, Т. Кір'ян, Е. Лібанова, Л. Лісогор, О. Макарова, С. Надвичиний, В. Островерхов, В. Онікієнко, С. Пирожков, А. Ревенко, Л. Семів, М. Семікіна, Л. Шаульська та ін.

Наприклад, в дослідженні академіка НАН України Е. Лібанової наголошується на причинах і тенденціях відставання України за показником продуктивності праці (ПП) серед країн пострадянського простору [3, с. 9]. Академік НАН України В. Геєць акцентує увагу на факторах, що негативно впливають на ПП, серед яких

найважливішими є рівень освіти, майстерність працівників, деформації в оплаті праці тощо [4, с. 101]. Відомий вчений України Л. Лісогор обґрунтовує тезу про мобілізацію внутрішніх чинників економічного зростання країни, зокрема важливу роль при цьому виділяє продуктивності праці [5, с. 137–138].

Наведені вище та багато інших науковців зробили вагомий внесок в дослідження природи продуктивності праці, водночас, питання її оцінки на регіональному рівні в Україні з урахуванням обсягів тіньової економіки в умовах кризових явищ вивчені недостатньо. Тому і виникла необхідність проведення більш поглиблених економічних досліджень та вивчення тенденцій розвитку продуктивності праці в регіональному розрізі з урахуванням індексу споживчих цін та обсягів тіньової економіки.

Метою статті є дослідження тенденцій розвитку продуктивності праці в Україні в

регіональному розрізі з урахуванням фактору впливу тіньової економіки на сучасному етапі.

Розглядаючи сучасні тенденції розвитку ПП на рівні національної економіки, можна виділити такі основні аспекти. За даними Міністерства економічного розвитку і торгівлі України [6], станом на 01.2017 року порівняно з аналогічним періодом 2016 року ПП одного зайнятого в економіці України зросла на 3,4% та становила у постійних цінах 2010 року – 60534 грн. (в фактичних цінах – 146549 грн.). Саме в 2016 році ПП має тенденцію росту, адже за період 2013–2015 років відбулось її падіння. Тому з метою оцінки динаміки ПП в регіональному розрізі проаналізуємо статистичні дані щодо індексів фізичного обсягу продуктивності праці (ІФОПП) в Україні (рис. 1).

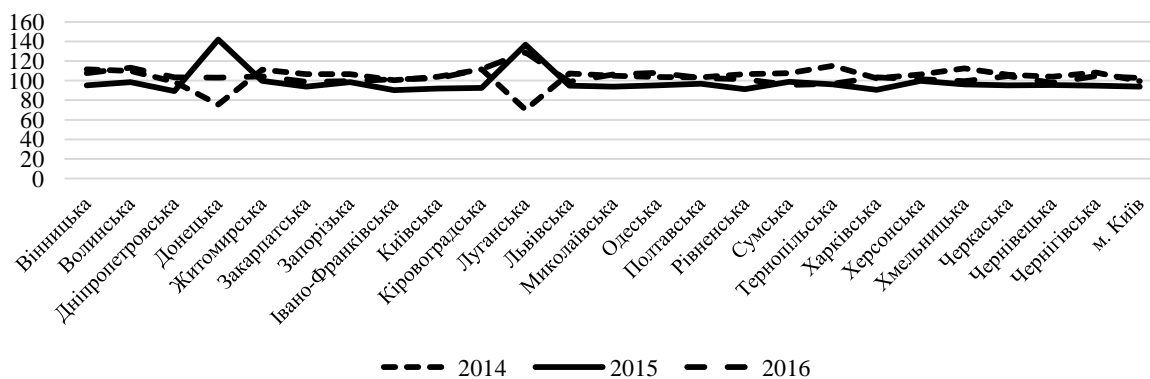

Рис. 1. Динаміка ІФОПП в регіональному розрізі України, % до попереднього року^{1,2}

Примітки:¹ – за регіонами продуктивність праці розраховується на основі індексів фізичного обсягу валового регіонального продукту та кількості зайнятого населення у віці 15–70 років кожного окремого регіону;

² – дані, наведені без урахування тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим, Севастополя та частини зони проведення антитерористичної операції.

Джерело: складено автором за даними [6].

З рис. 1 видно, що з 2015 року темпи ПП суттєво впали порівняно з 2014 роком, основний фактор – падіння обсягів ВВП у постійних цінах в 2014 році порівняно з 2013 роком – («мінус» 6,6%), в 2015 році порівняно з 2014 роком – («мінус» 9,8%). Виключення склали регіони, які найбільше постраждали від соціально-економічної кризи та військового конфлікту, як: Донецька (+42%), Луганська (+36,7%), решта регіонів мала падіння ІФОПП, наприклад, – Дніпропетровська – («мінус» 10,1%). В 2016 році ситуація покращилась, адже в переважній більшості регіонів ІФОПП мали тенденцію до зростання. Найбільше це значення зафіксовано в Луганській області (+28,7%), Волинській (+13,3%), Кіровоградській (+11,9%), а падіння ІФОПП спостерігається в таких областях, як: Закарпатська («мінус» 1,3%), Запорізька («мінус» 0,5%), Львівська («мінус» 1,2%), Сумська («мінус»

4,5%), Тернопільська («мінус» 3,2%), Чернівецька («мінус» 2,1%).

Таким чином, з рис. 1 видно, в яких регіонах ПП одного зайнятого у віці 15–70 років зростає, а в яких падає. В розрахованому ІФОПП не відображаються дані тіньових обсягів ВВП. Тому в статті на основі статистичних даних Державної служби статистики України було приведено ВВП до цін 2017 року (вихідних даних щодо обсягів ВВП в фактичних цінах за регіонами України на 01.11.2019 року немає) та враховані обсяги тіньової економіки за методом «Витрати населення – роздрібний товарооборот» (ВН – РТ) (у відсотках від обсягу офіційного ВВП). Вихідні дані для розрахунку реального рівня ПП в регіональному розрізі України в 2014–2017 роках наведені в таблиці 1 (фрагмент таблиці).

На підставі даних таблиці 1 та додаткових даних щодо рівня інфляції і тіньової економіки за

методом (ВН-РТ) розраховано реальний обсяг ВВП в приведених цінах 2017 року з урахуванням обсягів тіньової економіки та в доларах США. Фрагмент розрахунку наведений в таблиці 2.

Таблиця 1. Вихідні дані для розрахунку реального рівня ПП на регіональному рівні в 2014–2017 роках¹ (фрагмент)

Показник	Роки			
	2014	2015	2016	2017
1. ВВП у фактичних цінах, млн. грн., зокрема:	1586915	1988544	2385367	2983882
Вінницька	43990	59871	74411	92427
Волинська	24195	31688	35744	51972
Дніпропетровська	176540	215206	244478	313830
...
Чернівецька	15049	18506	21239	28591
Чернігівська	28156	36966	43362	56672
м. Київ	357377	451700	559140	699185
2. Чисельність зайнятого населення України, тис. осіб	18073,3	16443,2	16276,9	16156,4
Вінницька	661,6	674,9	631,2	640,9
Волинська	410,5	397,3	376,6	366,0
Дніпропетровська	1472,8	1479,6	1386,9	1390,9
...
Чернівецька	370,6	367,2	331,1	379,3
Чернігівська	439,5	432,3	403,1	426,1
м. Київ	1368,1	1357,8	1267,0	1356,8
3. Індекс інфляції, %	112,1	148,7	113,9	114,4
4. Рівень тіньової економіки визначений за методом «ВН – РТ), %	58	57	51	48
5. Офіційний курс гривні щодо дол. США (середній за період)	11,887	21,844	25,551	26,597

Примітка: ¹ – Без урахування тимчасово окупованої території АР Крим та м. Севастополь.
Джерело: складено автором за даними [7–11].

Таблиця 2. Розрахунок реального рівня ПП на регіональному рівні в 2014–2017 роках¹ (фрагмент)

Показник	Роки			
	2014	2015	2016	2017
1. ВВП у приведених цінах 2017 року, млн. грн.				
Вінницька	85234,36	78012,87	85126,18	92427,00
Волинська	46879,86	41289,97	40891,14	51972,00
Дніпропетровська	342061,22	280416,86	279682,83	313830,00
Донецька	232477,24	149862,48	157300,00	166404,00
...
Чернівецька	29158,71	24113,61	24297,42	28591,00
Чернігівська	54554,64	48167,29	49606,13	56672,00
м. Київ	692448,24	588572,33	639656,16	699185,00
2. ВВП у приведених цінах 2017 року з урахуванням рівня тіньової економіки (ВН-РТ), млн. грн.				
Вінницька	134670,28	122480,21	128540,54	136792
Волинська	74070,19	64825,25	61745,615	76918,56
Дніпропетровська	540456,73	440254,47	422321,08	464468,4
...
Чернівецька	46070,77	37858,37	36689,098	42314,68
Чернігівська	86196,33	75622,64	74905,253	83874,56
м. Київ	1094068,22	924058,55	965880,8	1034794
3. ВВП у приведених цінах 2017 року з урахуванням рівня тіньової економіки (ВН-РТ), млн. дол. США.				
Вінницька	11329,21	5607,04	5030,74	5143,13
Волинська	6231,19	2967,65	2416,56	2892,00

Продовження таблиці 2.

Показник	Роки			
	2014	2015	2016	2017
Дніпропетровська	45466,20	20154,48	16528,55	17463,19
...
Чернівецька	3875,73	1733,12	1435,92	1590,96
Чернігівська	7251,31	3461,94	2931,60	3153,53
м. Київ	92039,05	42302,63	37802,07	38906,41
4. ВВП у приведених цінах 2017 року з урахуванням рівня тіньової економіки (ВН-РТ), на одного зайнятого, дол. США.	17123,95	8307,96	7970,127	8024,863
Вінницька				
Волинська	15179,52	7469,53	6416,791	7901,643
Дніпропетровська	30870,59	13621,57	11917,62	12555,31
Донецька	17633,24	14241,85	12882,53	12610,12
Житомирська	14915,64	7103,39	6757,791	6699,023
Закарпатська	11913,84	5221,29	4475,389	4826
Запорізька	21964,36	11194,13	9961,893	10080,42
Івано-Франківська	17697,33	7691,78	6614,575	6355,916
Київська	28289,63	13167,48	12035,56	11791,55
Кіровоградська	18937,23	9308,79	8561,822	7831,555
Луганська	9212,59	7291,90	7541,45	5769,326
Львівська	18089,60	8510,47	7545,368	7805,815
Миколаївська	18183,44	8872,73	8097,637	7882,735
Одеська	19118,82	9193,88	8337,844	8433,664
Полтавська	29829,67	15384,06	14143,33	14603,67
Рівненська	15541,16	6769,37	6269,741	5905,036
Сумська	16261,86	8273,82	6977,368	6534,344
Тернопільська	13419,35	6145,71	5287,443	5681,238
Харківська	20303,10	9499,35	8742,857	8364,163
Херсонська	13300,35	6767,61	6061,834	6023,593
Хмельницька	15870,89	7688,26	6709,804	6889,027
Черкаська	18887,61	9095,61	7920,92	7854,757
Чернівецька	10457,98	4719,84	4336,806	4194,455
Чернігівська	16499,00	8008,19	7272,631	7400,926
м. Київ	67275,09	31155,27	29835,89	28675,13
5. Середнє регіональне значення ВВП у приведених цінах 2017 року з урахуванням рівня тіньової економіки (ВН-РТ), на одного зайнятого, дол. США.	19871,03	9788,15	8907,001	8827,77
6. Середнє регіональне значення ВВП у поточних цінах з урахуванням рівня тіньової економіки (ВН-РТ), на одного зайнятого, дол. США.	10255,57	7511,92	7785,24	8827,77

Джерело: розраховано автором за даними [7–11].

На підставі даних таблиці 1 та додаткових даних щодо рівня інфляції і тіньової економіки за методом (ВН-РТ) розраховуємо реальний обсяг ВВП в приведених цінах 2017 року з урахуванням обсягів тіньової економіки та в доларах США. Фрагмент розрахунку наведений в таблиці 2.

З метою проведення аналізу розрахованого ВВП у приведених цінах 2017 року з урахуванням рівня тіньової економіки (ВН-РТ), на одного зайнятого, дол. США побудуємо діаграму (рис. 2). Отже, дані рис. 2 свідчать, що в 2014–2016 роках ПП одного зайнятого в економіці України мала тенденцію до зменшення практично по всім регіонам країни, окрім Луганської області. Так, найбільше значення ПП зафіксовано в м. Києві –

28675,13 дол. США, а найменше – в Закарпатській області – 4826 дол. США. Тобто ефективність використання зайнятого населення в м. Києві в 5,94 рази вища, ніж в Закарпатській області. Цей дисбаланс спостерігається по всім регіонам наведеним на рис. 2.

Цілком зрозуміло, що м. Київ є потужною територіальною одиницею, яка нині формує біля 20% всього ВВП країни та де проживає біля 7% всього населення, з яких кожний десятий зайнятий в реальному секторі економіки України. Крім того, варто відмітити, що м. Київ збирає майже 40% податку на додану вартість, а рівень заробітної плати вдвічі перевищує середньо українське значення [12].

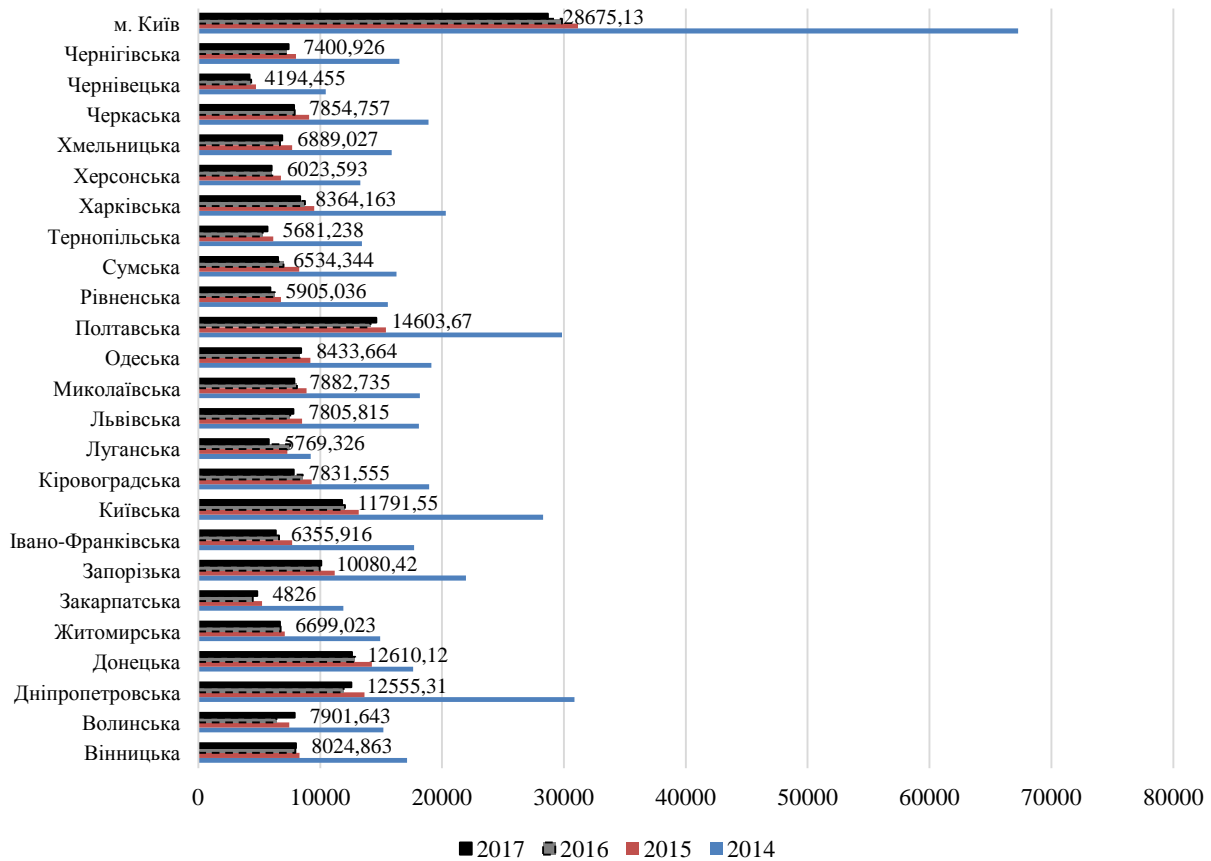

Рис. 2. Динаміка розрахованої ПП одного зайнятого в Україні в 2014–2017 роках, дол. США
Джерело: розраховано автором за даними [7–11].

Тому кожному регіону необхідно прагнути максимально концентрувати свої зусилля щодо наближення свого значення ВВП на одного зайнятого до середнього значення по Україні, а по можливості, і до відповідного показника м. Києва.

В таблиці 2 розраховано середнє регіональне значення ВВП у приведених цінах 2017 року з урахуванням рівня тіньової економіки за методом (ВН–РТ), на одного зайнятого, дол. США в 2014–

2017 роках. Так, протягом 2014–2017 років, це значення мало динаміку до зниження з 19871,3 дол. США в 2014 році до 8827,77 дол. США в 2017 році, або ПП на одного зайнятого громадянина України впало на 55,58%. Для порівняння середнього регіонального значення ВВП в Україні із значенням ВВП на одного зайнятого в країнах ЄС–28 побудуємо графік (рис. 3).

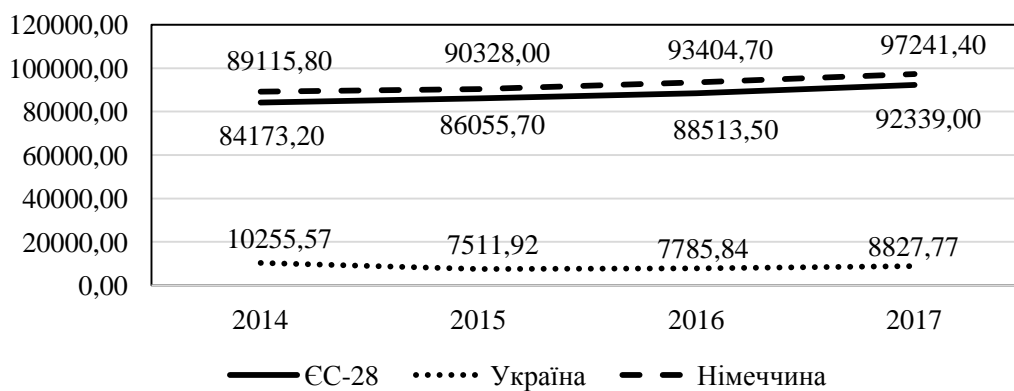

Рис. 3. Порівняння ВВП на одного зайнятого, в дол. США в країнах-членах ЄС (28)¹ та України² в 2014–2017 роках

Примітка: ¹ – ВВП на одного зайнятого в поточних цінах, дол. США; ² – середнє регіональне значення ВВП у поточних цінах з урахуванням рівня тіньової економіки (ВН–РТ), на одного зайнятого, дол. США.
Джерело: ¹ – взято автором з бази даних ОЕСР [1]; ² – розрахунки автора.

Отже, порівняння ВВП на одного зайнятого в країнах членах ЄС (28) засвідчило, що ПП в 2014–2017 роках мало чітку і стабільну тенденцію до зростання та за відповідний період воно збільшилось на 9,7%, тоді як в Україні, навпаки, зменшилось на 13,92%. Наприклад, розрив між ПП в країнах ЄС (28) і Україною в 2014 році становив 8,2 рази, то в 2017 році він збільшився і становить 10,46 рази. Якщо порівняти Німеччину і Україну, то за цим показником наша країна в 2014 році мала відставання в 8,69 рази, а в 2017 році в 11 разів. Тобто трудові ресурси в десять і

вище раз в Україні використовуються неефективно, ніж, наприклад, в Німеччині. Це надзвичайно величезне відставання, яке свідчить, що на шляху інтеграції України до ЄС потрібно вирішити дуже багато складних фінансово-економічних питань, зокрема щодо усунення дисбалансу між значенням середнього рівня ВВП та регіональним рівнем. Далі в статті проаналізуємо темпи росту ПП на одного зайнятого в Україні в регіональному розрізі на рис. 4.

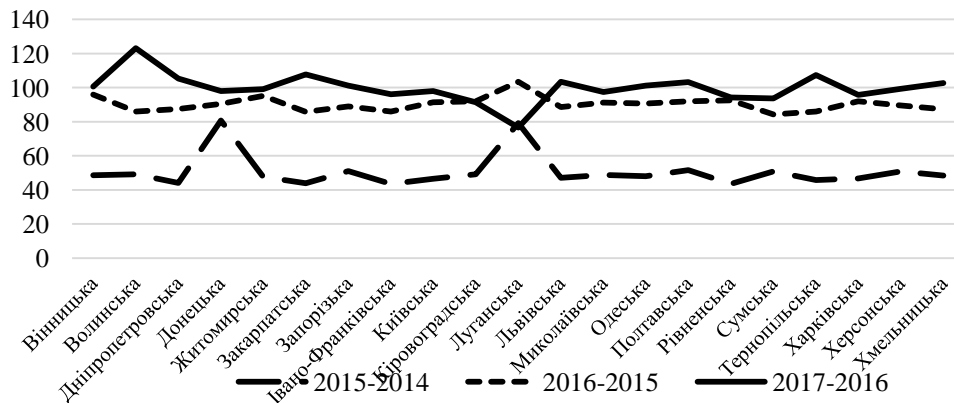

Рис. 4. Динаміка темпів росту продуктивності праці в Україні на одного зайнятого, %
Джерело: розрахунки автора.

З рис. 4 видно, що в 2015 році порівняно з 2014 роком продуктивність праці практично по всім регіонам впала наполовину, найбільше падіння зафіксовано в Західних регіонах країни, зокрема: Івано-Франківська область – 43,46%, Рівненська – 43,56%, Закарпатська – 43,83%, Чернівецька – 45,13%, Тернопільська – 45,80%. Тобто темпи падіння більше 50%. Найменші темпи падіння ПП зафіксовано за відповідний період в Донецькій області – 80,77% (падіння на 19,23%), Луганській – 79,15% (падіння на 20,85%).

В 2016 році порівняно з 2015 роком темпи падіння ПП в регіональному розрізі призупинились, але більші темпи падіння спостерігаються також по Західним регіонам.

Тільки по Луганській області спостерігалися темпи росту – 103,42% (темп приросту – 3,42%). В 2017 році порівняно з 2016 роком відбувається прискорення темпів росту ПП. Найбільший темп приросту спостерігався за такими регіонами: Волинська (+23,14%), Закарпатська (+7,83%), Тернопільська (+7,45%), Дніпропетровська (+5,35%), Львівська (+3,46%), Хмельницька (+2,67%). Разом з тим, найнижчі темпи падіння мали такі регіони: Луганський («мінус» 23,5%), Кіровоградський («мінус» 8,53%), Сумський («мінус» 6,35%).

Далі в статті доцільно скласти рейтинг областей України за рівнем ПП в 2017 році, що відображено на рис. 5.

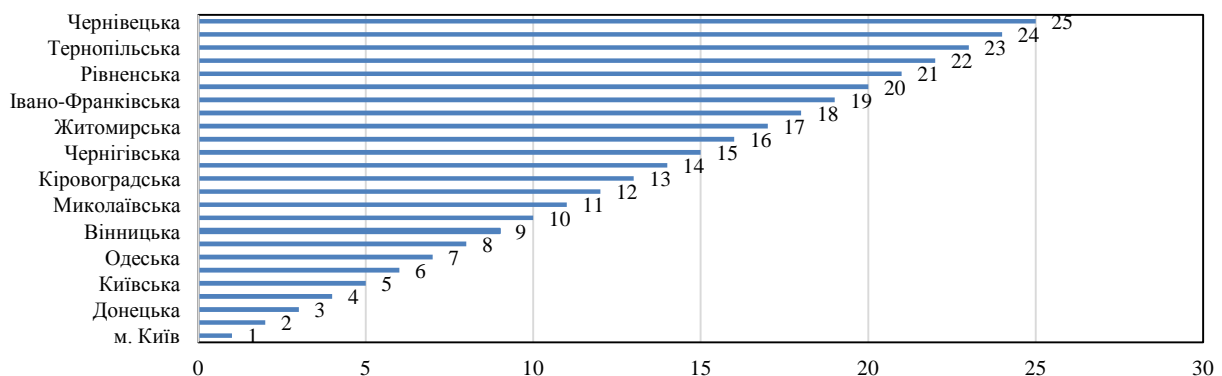

Рис. 5. Рейтинг областей України за продуктивністю праці в 2017 році
Джерело: розрахунки автора.

Отже, перші місця в рейтингу з найбільшим рівнем ПП на одного зайнятого населення займають: м. Київ (1 місце), далі Полтавська область (2 місце), Донецька (3 місце), Дніпропетровська (4 місце), Київська (5 місце), Запорізька (6 місце), Одеська (7 місце), Харківська (8 місце), Вінницька область (9 місце), а найнижчий рейтинг мають Чернівецька область (25 місце), Закарпатська (24 місце), Тернопільська (23 місце), Луганська (22 місце), Рівненська область (21 місце).

Висновки

Дослідження ефективності використання трудових ресурсів виявило таку небезпечну проблему – асиметрія в розвитку регіонів України, що є небезпечною тенденцією. Так, якщо взяти за основу розрахований показник – середнє регіональне значення ВВП у приведених цінах 2017 року з урахуванням рівня тіньової економіки на одного зайнятого в дол. США, то видно, що Західні регіони України мають вдвічі менший розмір ПП порівняно з середнім розрахованим значенням по Україні, наприклад, Чернівецька в 2,1 рази менше, Закарпатська – в 1,83 рази менше. Центральні регіони України, такі як м. Київ – в 3,25 рази має більший рівень за середнє значення ПП, Київська область в 1,33 рази більше, Полтавська область в 1,65 рази більше. Варто виділити і Східні регіони, де Донецька область має вище значення за середнє в 1,43 рази, Дніпропетровська в 1,42 рази, Запорізька – 1,14 рази. Тому враховуючи зазначений дисбаланс між розрахунковими значеннями в регіональному розрізі і середньою регіональною ПП необхідно розробити комплекс заходів щодо усунення асиметрії в неефективності використанні трудових ресурсів країни. Для цього, в першу чергу, варто

шукати резерви зростання регіонального ВВП. Наприклад, якщо це Західні регіони, то необхідно зосереджувати увагу на рекреації, заохоченні внутрішнього туризму. Так, варто взяти досвід Китаю, наприклад, в 2018 році доходи Китаю від «внутрішніх туристів» склали неймовірно велику цифру – 882 млрд. дол. США. На фоні цього, прямі іноземні інвестиції в економіку України виглядають надто «сором'язливими». Тому рекомендовано на рівні держави заохочувати розвиток внутрішнього туризму, адже у нас є все своє: гори, море, сонце, чисте повітря. Варто мотивувати громадян України інвестувати свої кошти в розвиток внутрішнього туризму, а не вкладати кошти в економіку інших країн, зокрема Туреччини, Єгипту, Греції тощо. Це спровокує розвиток всіх сфер економічної діяльності регіонів, від будівництва доріг до створення робочих місць з гідною оплатою праці. Зазначена пропозиція буде стимулювати українців працювати в своєму регіоні, а не їхати шукати долі за кордоном. Ця та інші пропозиції дозволять підняти і регіональне значення ПП, і рівень економіки України в цілому. Крім того, нагальною необхідністю є призупинення величезних обсягів трудової міграції, а для цього необхідно переключатись на внутрішній ринок, а не шукати порятунку в експортному потенціалі аграрної та іншої продукції з низькою доданою вартістю.

Важливими для подальшого дослідження проблеми оцінки продуктивності праці на регіональному рівні є співвідношення динаміки його значення із темпами росту реальної заробітної плати в регіоні, що може пояснити відтік трудових ресурсів з країни і шляхи вирішення проблеми низької ПП в Україні.

Abstract

Research actuality is related to that the labour productivity is in Ukraine, in particular in a regional cut is at low level and is an outsider on this index among the entire countries of EU.

The aim of the article is research of progress of the labour productivity trends in Ukraine in a regional cut taking into account the factor of influence of shadow economy on the modern stage

The indexes of physical volume of the labour productivity are analysed in the regional cut of Ukraine and the most problem regions are educed; the calculation of the real level of the labour productivity is carried out on one busy in the real sector of economy of Ukraine from taking into account of volumes of shadow employment in a dollar equivalent in a regional cut and comparison of these levels is carried out on a regional sign; the mean regional value of the labour productivity is counted on one busy in current prices taking into account the level of shadow economy in the dollars of the USA and his comparing is conducted to the corresponding values after the countries-members of EU, in particular Germany; the calculation of rates of height (falling) of the labour productivity is carried out on one busy in Ukraine on a regional sign; rating of regions of Ukraine is built after the labour productivity; recommendations offer in relation to the increase of level of the labour productivity in Ukraine, in particular in a regional cut.

Research of efficiency of the use of labour resources educed such dangerous problem is asymmetry in development of regions of Ukraine, that are a dangerous tendency. Yes, if to take for basis the expected index – mean regional value of GDP in the brought costs over of 2017 in taking into account of level of shadow economy on one busy in dollars. of the USA, then evidently, that the Western regions of Ukraine have a twice less size of LP comparatively with the mean expected value on Ukraine, for example, Chernivtsi in 2,1 times less than, Zakarpattia – in 1,83 times less than.

Central regions of Ukraine, such as Kyiv – in 3,25 times has a greater level for the mean value of LP, Kyiv area in 1,33 times anymore, Poltava area in 1,65 times anymore. It costs to distinguish and the East regions, where the Donetsk area has a higher value for AV in 1,43 times, Dnipropetrovsk in 1,42 times, Zaporizhzhya – 1,14 times. Therefore taking into account the marked disbalance between calculation values in a regional cut and middle regional LP must be worked out complex of events in relation to the removal of asymmetry in inefficiency the use of labour resources of country. For this purpose, first of all, it costs to search backlogs of increase of regional GDP. For example, if it is the Western regions, then it is necessary to concentrate attention on a recreation, encouragement of internal tourism.

It costs to take experience of China, for example, in 2018 the accosts of China from «internal tourists» laid down a large number – 882 milliards of dollars. of the USA incredibly. On a background it, direct foreign investments in the economy of Ukraine look too «bashful». It is therefore recommended at the level of the state to encourage development of internal tourism, in fact we have all of it: mountains, sea, sun, clean air, in particular in relation to the expense of money, for example, of residents of Kiev and representatives of Donetsk, Vinnytsya and Luhansk and others like that, in relation to the expense of money into a country. It will pull at after itself development of all spheres of economic activity of regions, from building of roads to creation of workplaces with the deserving remuneration of labour.

Список літератури:

1. Level of GDP per capita and productivity (2018) [Електронний ресурс] / Організація економічного співробітництва та розвитку, 2018. – Режим доступу: <https://stats.oecd.org/index.aspx?queryid=54563#>
2. Світовий банк пояснив, чому українець за рік виробляє стільки продукції, як німець – за 17 днів [Електронний ресурс] / Фінанси і економіка, 2019. – Режим доступу: <http://finbalance.com.ua/news/svitoviy-bank-ukranets-za-rik-stilki-produktsi-skilki-nimets---za-17-dniv>.
3. Лібанова Е. М. Соціальні проблеми і соціальні важелі конкурентоспроможності української економіки / Е. М. Лібанова // Демографія та соціальна економіка. – 2008. – № 2. – С. 5–19.
4. Геєць В. М. Стратегічні виклики XXI століття суспільству та економіці України / В. М. Геєць, В. П. Семиноженко, Б. Є Кваснюк. – К : Фенікс, 2007. – 556 с.
5. Лісогор Л. С. Продуктивність праці в Україні: проблеми та перспективи підвищення / Л. С. Лісогор // Демографія та соціальна економіка. – 2010. – № 2. – С. 131–138.
6. Продуктивність праці та продуктивність капіталу [Електронний ресурс] / Міністерство розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства, 2018. – Режим доступу: <http://www.me.gov.ua/Documents/Detail?lang=uk-UA&id=d5f5b5a2-7689-488d-afab-6420bb349679&title=ProduktivnistPratsiTaProduktivnistKapitalu>.
7. Валовий внутрішній продукт [Електронний ресурс] / Державна служба статистики України, 2019. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>.
8. Ринок праці [Електронний ресурс] / Державна служба статистики України, 2018. – Режим доступу: https://ukrstat.org/uk/operativ/menu/gender/gender_dok/2018/pracia/ryn_pr_2018.htm.
9. Загальні тенденції тіньової економіки в Україні у 2018 році» [Електронний ресурс] / Міністерство розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства, 2018. – Режим доступу: <http://me.gov.ua/Documents/List?lang=uk-UA&id=e384c5a7-6533-4ab6-b56f-50e5243eb15a&tag=TendentsiiTinovoiiEkonomiki>.
10. Основні показники соціально-економічного розвитку України [Електронний ресурс] / Державна служба статистики України, 2019. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>.
11. Офіційний курс гривні щодо іноземних валют (середній за період) [Електронний ресурс] / Національний банк України, 2018. – Режим доступу: <https://bank.gov.ua/markets/exchangerate-chart>.
12. Волковський Є. І. Фінансовий потенціал місцевого самоврядування (на прикладі столиці України – м. Києва) [Електронний ресурс] / Київський національний економічний університет ім. В. Гетьмана, 2015. – Режим доступу: https://kneu.edu.ua/userfiles/d-26.006.04/2016/Volkovskiy_dis.pdf.

References:

1. Level of GDP per capita and productivity (2018). Orhanizatsiia ekonomichnoho spivrobitnytstva ta rozvytku. Retrieved from: <https://stats.oecd.org/index.aspx?queryid=54563#> [in France].
2. A world bank explained, why Ukrainian for a year produces so much products, as German – for 17 days (2019). Finansy i ekonomika. Retrieved from: <http://finbalance.com.ua/news/svitoviy-bank-ukranets-za-rik-stilki-produktsi-skilki-nimets---za-17-dniv> [in Ukrainian].
3. Libanova, E.M. (2018). Social problems and social levers of competitiveness of the Ukrainian economy. Demohrafiia ta sotsialna ekonomika, 2, 5–9 [in Ukrainian].

4. Heiets, V. M., Semynozhenko, V. P., Kvasniuk, B. Y. (Eds.) (2007). Strategic calls of XXI of century to society and economy of Ukraine. Kyev : Feniks [in Ukrainian].
5. Lisohor, L.S. (2010). Labour productivity in Ukraine: problems and prospects of increase. Demohrafiia ta sotsialna ekonomika, 2, 131–138 [in Ukrainian].
6. The labour productivity and productivity of capital (2018). Ministerstvo rozvytku ekonomiky, torhivli ta silskoho hospodarstva. Retrieved from: <http://www.me.gov.ua/Documents/Detail?lang=uk-UA&id=d5f5b5a2-7689-488d-afab-6420bb349679&title=ProduktivnistPratsiTaProduktivnistKapitalu> [in Ukrainian].
7. Gross domestic product in Ukraine (2018). Derzhavna sluzhba statystryky Ukrainy (2019). Retrieved from: <https://index.minfin.com.ua/ua/economy/gdp/> [in Ukrainian].
8. A labour-market (2018). Derzhavna sluzhba statystryky Ukrainy. Retrieved from: https://ukrstat.org/uk/operativ/menu/gender/gender_dok/2018/pracia/ryn_pr_2018.htm [in Ukrainian].
9. General tendencies of shadow economy in Ukraine in 2018 (2018). Ministerstvo rozvytku ekonomiky, torhivli ta silskoho hospodarstva. Retrieved from: <http://me.gov.ua/Documents/List?lang=uk-UA&id=e384c5a7-6533-4ab6-b56f-50e5243eb15a&tag=TendentsiiTinovoiEkonomiki> [in Ukrainian].
10. Basic indexes of socio-economic development of Ukraine (2019). Derzhavna sluzhba statystryky Ukrainy (2019). Retrieved from: <http://www.ukrstat.gov.ua/> [in Ukrainian].
11. Official course of hryvnya in relation to foreign currencies (middle for period) (2018). Natsionalnyi bank Ukrainy. Retrieved from: <https://bank.gov.ua/markets/exchangerate-chart> [in Ukrainian].
12. Volkovskiy, Y. I. (2015). Financial potential of local self-government (on the example of the capital of Ukraine – Kyiv). Kyivskiy natsionalnyj ekonomichnyj universytet im. V. Hetmana (2015). Retrieved from: https://kneu.edu.ua/userfiles/d-26.006.04/2016/Volkovskiy_dis.pdf [in Ukrainian].

Посилання на статтю:

Заюков І. В. Оцінка продуктивності праці в регіональному розрізі на сучасному етапі розвитку економіки України / І. В. Заюков // Економіка: реалії часу. Науковий журнал. – 2019. – № 6 (46). – С. 95-103. – Режим доступу до журн.: <https://economics.opu.ua/files/archive/2019/No6/95.pdf>. DOI: 10.5281/zenodo.3878521

Reference a Journal Article:

Zayukov I. V. An estimation of the labour productivity is in a regional cut on the modern stage of development of economy of Ukraine / I. V. Zayukov // *Economics: time realities. Scientific journal.* – 2019. – № 6 (46). – P. 95-103. – Retrieved from <https://economics.opu.ua/files/archive/2019/No6/95.pdf>. DOI: 10.5281/zenodo.3878521

